

Dünya dini liderlərinin 2-ci Bakı Sammiti birgəyaşayışın və multikultural modelin parlaq nümayişi üçün növbəti imkan oldu

Azərbaycan Respublikası Dini Qurumlarla İş üzrə Dövlət Komitəsinin sədri Mübariz Qurbanlı www.yap.org.az saytına müsahibə verib:

- Mübariz müəllim, Azərbaycan son illər dinlər və sivilizasiyalararası dialoqun inkişafına yönəlik bir çox nüfuzlu beynəlxalq tədbirlərə ev sahibliyi edir. Bu barədə fikirlərinizi bilmək istərdik.

- Qeyd edirəm ki, mədəniyyətə və sivilizasiyalararası əlaqələr prosesində özünəməxsus mövqeyi ilə seçilən Azərbaycanda multikultural münasibətlərin davamlılığı, onun bugünkü inkişafı bilavasitə dövlət dəstəyindən qaynaqlanır. Əsas Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən qoyulmuş, bütün sahələrdə inkişaf tempinə görə ölkəmizi dünyanın lider dövlətinə çevirən, ən əsası, dövlət maraqlarını, xalqın mənafeyini, həmçinin beşəri dəyərləri əsas götürən pragmatik siyasi kursun hazırda möhtəram Prezidentimiz cənab İlham Əliyev tərəfindən uğurla davam etdirilməsi respublikamızda multikultural mühitin möhkəmlənməsi, o cümlədən tolerantlıq ənənələrinin güclənməsinə də öz həlledici töhfələrini verməkdədir.

Son illər respublikamız Prezident İlham Əliyevin birbaşa Öz təşəbbüsü və iştirakı ilə çoxlu sayda sivilizasiyalararası dialoqla əlaqədar beynəlxalq tədbirlərin keçirildiyi unikal məkana çevrilib. Azərbaycan son on ildə bu sahədə onlarla beynəlxalq və regional konfrans, forum və simpoziumlar düzenləyib, beynəlxalq qurumların toplantılarına ev sahibliyi edib. Prezident İlham Əliyevin Sammitin açılış mərasimindəki nitqində qeyd etdiyi kimi, belə mötəbər tədbirlərin Bakıda keçirilməsi Azərbaycanın qədim dinlərə və ənənələrindən irəli gəlir: **“Azərbaycan ictimai-siyasi quruluşundan asılı olmayaraq, bütün dövrlərdə bu istiqamətdə nümunəvi ölkə kimi özünü göstərmişdir. Əsrlər boyu ölkəmizdə bütün dinlərin, bütün etnik qrupların nümayəndələri bir ailə kimi sülh, mehribanlıq, dostluq, qarşılıqlı anlaşma şəraitində yaşamışlar. Azərbaycan çoxkonfessiyalı, çoxmillətli bir ölkədir və bu, bizim böyük sərvətimizdir. Dini və etnik müxtəlifliyi-miz bizim böyük sərvətimizdir. Azərbaycanda uğurlu inkişafın, sabitliyin bərqərar olması istiqamətində atılmış bütün addımların arxasında dini və milli dözümlülük, tolerantlıq və multikultural dəyərlər dayanır...”**

Beynəlxalq tədbirlərin keçirilməsi üçün Azərbaycanın seçilməsi heç də tə-

dent İlham Əliyevin apardığı müdrik siyasət nəticəsində Azərbaycanın beynəlxalq imicinin artması ilə bağlıdır. Bu məsələdə dünyada cərəyan edən hadisələr fonunda ölkəmizdə hökm sürən sabitlik də mühüm rol oynayır. Fəxrlə deyə bilərik ki, bu gün beynəlxalq aləmdə Bakı şəhəri ilə bağlı iki ifadə tez-tez işlədilir: mədəniyyətə və sivilizasiyalararası dialoq üzrə Bakı prosesi və tolerantlığın təşviqi üzrə Bakı prosesi. Bakıda toplaşmış beşəriyyətin qarşısında duran bu və ya digər problemlə bağlı fikir mübadiləsi aparmaq imkanı qazandıran beynəlxalq tədbirlərlə əlaqədar gələn qonaqlar ölkəmizlə əyani tanış olurlar və Azərbaycan həqiqətlərinin dünyaya çatdırılmasında vasitəçilik edirlər.

- Bu tədbirlərin davamı olaraq ötən həftə ölkəmizdə keçirilən 70-dən çox ölkənin görkəmli din xadimlərinin, nüfuzlu beynəlxalq təşkilatların nümayəndə heyətlərinin qatıldığı Dünya dini liderlərinin II Bakı Sammitinin əhəmiyyəti barədə nə deyə bilərsiniz?

- Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə başlanan və həyata keçirilən “Bakı Prosesi”, “Multikulturalizm” və “İslam Həmrəyliyi” illəri çərçivəsində təşkil olunmuş beynəlxalq tədbirlər ölkəmizin və xalqımızın dünyada olduğu kimi tanınmasında mühüm amillərdən birinə çevrilib. Dünya dini liderlərinin I Bakı Sammiti, habelə Bakı Beynəlxalq Dinlərə və Sivilizasiyalararası Əməkdaşlıq Mərkəzinin müxtəlif mədəniyyət və dinlər arasında əlaqələrin genişlənməsinə, qarşılıqlı etimad mühitinin yaradılmasına işinə töhfələrinin məntiqi davamı olan bu Sammit də bir sıra məsələlər barəsindən diqqət çəkməkdədir.

Dünya dini liderlərinin 2010-cu ilin aprelində keçirilmiş birinci Bakı Sammiti tolerantlıq prinsiplərini prioritet elan etmiş ölkəmizin bu istiqamətdə siyasətinin nümayişi üçün bir platformaya çevrilib. Dünya dini liderlərinin 2-ci Bakı Sammiti birgəyaşayışın və multikultural modelin parlaq nümayişi üçün növbəti imkan oldu. Şeyxülislam Allahşükür Paşazadənin anadan olmasının 70 illiyi ilə bağlı yubiley tədbirləri çərçivəsində keçirilən Dünya dini liderlərinin II Sammitində dünyanın 5 qitəsindən 70-dən çox dövlətin, 25 ənənəvi din və dini təriqətin lider və təmsilçiləri, həmçinin 10-dək nüfuzlu beynəlxalq təşkilatın 500-ə yaxın yüksək səviyyəli nümayəndəsi, o cümlədən Rusiya Federasiyası subyektlərinin başçıları və dini rəhbərləri iştirak edirdilər.

Dünyanın ayrı-ayrı regionlarında gedən mürəkkəb etnik-dini proseslərin və qloballaşan dünyanın müasir çağırışları fonunda nüfuzlu din və ictimai xadimlərin iştirakı ilə birgə “Multikulturalizm, tolerantlıq və dinlərə və sivilizasiyalararası əməkdaşlığın inkişafına töhfəsi”, “Dini liderlər terrorizmə, təcavüzkarlığa, ksenofobiya, islamofobiya, antisemitizmə və xristianofobiya əleyhinə”, “Qadın və uşaq haqlarının qorunması, gənclərin maarifləndirilməsində dini liderlərin, dövlət, elm və ictimai xadimlərin birgə fəaliyyətinin əhəmiyyəti” mövzuları ətrafında müzakirələr aparıldı. Eyni zamanda, bu

baycan həqiqətləri dünyaya daha yaxından nümayiş etdirildi.

- Sammit hansı çağırışlarla yadda qaldı?

- Azərbaycan dövlətinin global məsələlərdə dinlərə və sivilizasiyalararası dialoqun inkişafına, qarşılıqlı anlaşma və insani həmrəylik kimi beşəri dəyərlərin təşviqi və təkamülünə öz töhfəsini vermək məramı ilə ev sahibliyi etdiyi ikigünlük Sammitdə müxtəlif mövzular ətrafında önəmli müzakirələrdən sonra yekunda Bakı Bəyannaməsi qəbul olundu. Dünya dini liderlərinin II Bakı Sammitinin yekunlarına dair Bakı Bəyannaməsində Azərbaycan dövlətinin beynəlxalq əməkdaşlığın inkişafına, din-dövlət münasibətlərinin formalaşmasına, sivilizasiyalararası və dinlərə və sivilizasiyalararası əlaqələrin möhkəmləndirilməsinə, müxtəlif milli-mədəni dəyərlərin və multikulturalizm ənənələrinin qorunmasına mühüm önəm verdiyi xüsusi vurğulandı. Dünyanın nüfuzlu dini və ictimai xadimləri, dövlət rəsmiləri “Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində mədəni və dini abidələrin dağıdılmasından öz dərin narahatlıqlarını ifadə edərək” dünya ictimaiyyətini Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin həll olunmasına dəstək verməyə səslədilər.

Bakı Sammitində yadda qalan məqamlardan biri də Birləşmiş Millətlər Təşkilatının, digər beynəlxalq, regional və ictimai təşkilatların, dini liderlərin terrorizmin və insaniyyətə qarşı cinayətlərin din adı ilə bağlanması, ksenofobiya, islamofobiya, antisemitizm, xristianofobiya zəminində törədilən terror aktları və digər - xüsusilə ağır cinayətlərin qarşısının alınması üçün təsirli tədbirlər görməyə çağırılmasıdır.

Sammitin yekununda həmçinin Azərbaycan xalqının zəngin multikulturalizm təcrübəsi, nümunəvi tolerant keyfiyyətlərə sahib olması beynəlxalq səviyyədə bir daha yüksək qiymətləndirildi.

Təsədüfi deyildir ki, II Bakı Sammiti çərçivəsində keçirilən II Plenar iclasda çıxışı zamanı Vatikanın Dinlərə və Sivilizasiyalararası Dialoq Departamentinin sədri Xəlid Akəş digər dövlətləri Azərbaycandakı bu modeli əxz edərək özlərində tətbiq etməyə çağırırdı. Vatikanın nümayəndəsi ölkəmizin tolerantlıq modelini “çox faydalı metod” adlandırdı. Moskva və bütün Rusiyanın patriarxı Kirill isə Bakının global səviyyəli dinlərə və sivilizasiyalararası dialoq üçün mühüm məkana çevrildiyini vurğuladı.

Dövlət başçısı bəhs olunan nitqində qeyd etdiyi kimi, Bakıdan səslənən mesajlar lazımı ünvana çatacaq: **“Mən əminəm ki, bu Zirvə görüşünün çox böyük əhəmiyyəti olacaq və Bakıdan səslənən mesajlar lazımı ünvana çatacaq. Hesab edirəm ki, əsas istiqamətlərdən biri dini ayrı-seçkiliyə yol verməmək, ksenofobiya, islamofobiya, antisemitizmə qarşı birgə mübarizə aparmaq, dindən siyasi məqsədlər üçün istifadə etməmək, münaqişələrə dini don geydirməmək, münaqişə zamanı tarixi dini abidələri dağıtmaq və ənənəvi dəyərləri təbliğ etməkdir. Hesab edirəm ki, dediyim bu məsələlər Azərbaycanın bu istiqamətdəki siyasətini əks etdirir. Əminəm ki, Zirvə görüşünün nəticələri bu istiqamətdə atılmış növbəti addımların arxasında dini və milli dözümlülük, tolerantlıq və multikultural dəyərlər dayanır...”**